

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2012 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Kulesza

Protokolant: asystent sędziego Aleksandra Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2012 r., w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w P.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W. wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

„ Bank będzie miał prawo objąć bankowym tytułem egzekucyjnym (...) wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku (...) ”;

II. Obciąża pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W., kwotą 600 zł. (sześćset złotych) tytułem wpisu stałego od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony i nakazuje pobranie tej kwoty od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie;

III. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz (...) z siedzibą w P. kwotę 360 zł. (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt (...) S.A. z siedzibą w W..

SSO Hanna Kulesza

Sygn. Akt XVII AmC 3349/10

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 listopada 2010 r., powód - (...) z siedzibą w P., wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia wzorca umownego o nazwie „Regulamin rachunków bankowych i świadczenia usług płatniczych dla Klientów indywidualnych w (...) S.A.” stasowanego przez pozwanego - (...) S.A. z siedzibą w W., o treści: „ Bank będzie miał prawo objąć bankowym tytułem egzekucyjnym (...) wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku (...)”; zawartego w §36 Regulaminu.

W ocenie powoda wskazane w pozwie postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c. gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza uzasadnione interesy konsumentów.

Powód podniósł, iż zakwestionowana przez niego klauzula powinna zostać uznana za niedozwoloną ponieważ w sposób sprzeczny z prawem bankowym przewiduje uprawnienie dla banku do objęcia bankowym tytułem egzekucyjnym bliżej nieokreślonych kosztów windykacji. Powód wskazał, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Okręgowego oraz Sądu Apelacyjnego, banki mają prawo do obejmowania bankowym tytułem egzekucyjnym jedynie roszczeń wynikających bezpośrednio z umowy zawartej z klientem, a nie dodatkowo kosztów windykacji.

W odpowiedzi na pozew, pełnomocnik pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma, pełnomocnik pozwanego powołując się na treść całego §36 zakwestionowanego wzorca umowy, podniósł, iż określa on sposób postępowania banku na wypadek nie wywiązania się dłużnika z zobowiązań wynikających z zawartej z bankiem czynności bankowej i ma w istocie charakter informacyjny. Pełnomocnik pozwanego wskazał, iż bankowy tytuł egzekucyjny (...) wystawiany jest przed wszczęciem właściwej windykacji, bowiem taką można prowadzić dopiero po zaopatrzeniu (...) w klauzulę wykonalności. Strona pozwana wskazała, iż bankowym tytułem egzekucyjnym mogą być objęte wszystkie roszczenia wynikające z czynności bankowej i jej zabezpieczenia, co jej zdaniem, wynika wprost z końcowej części przepisu art. 97 ust. 1 Prawa bankowego.

Pełnomocnik pozwanego podniósł również, że Regulamin rachunków bankowych i świadczenia usług płatniczych dla Klientów Indywidualnych w (...) S.A. funkcjonuje razem z umową rachunku bankowego i taryfą prowizji i opłat. Akty te stanowią jedną całość. Pełnomocnik pozwanego Banku wskazał, iż bankowym tytułem egzekucyjnym mogą być objęte należności wynikające ze wszystkich tych regulacji. Będzie to np. określona w taryfie prowizji i opłat opłata za wezwanie do spłaty kredytu udzielonego w ramach umowy rachunku bankowego, tzw. limit kredytowy, którą należy zakwalifikować jako koszty windykacyjne ponoszone przez bank przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego. Strona pozwany podniosła, iż o takie właśnie koszty windykacji chodzi w kwestionowanym przez powoda zapisie, przy czym zaznaczyła, iż koszty te zawsze muszą być określone w treści dokumentów na podstawie których Bank zawarł z klientem czynności bankową, natomiast nie sposób ich wymienić szczegółowo w umowie, czy też regulaminie.

Zdaniem pełnomocnika pozwanego stanowisko powoda zdaje się odnosić do całego postępowania windykacyjnego i jako takie jest nadinterpretacją wskazywanego przez niego zapisu regulaminu. Oczywiście jest zdaniem strony pozwanej, iż (...) nie mogą i nie są obejmowane koszty windykacji podejmowane po uzyskaniu tytułu wykonawczego.

W piśmie procesowym z dnia 4 stycznia 2011 r., powód podtrzymał w całości wszystkie żądania pozwu.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany – (...)S.A. z siedzibą w W. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług bankowych. W ramach prowadzonej działalności bankowej, pozwany w obrocie z konsumentami posługuje się wzorcami umowy o nazwie „Regulamin rachunków bankowych i świadczenia usług płatniczych dla Klientów indywidualnych w (...) S.A.”, który zawiera zakwestionowane postanowienie umowne o treści: „ Bank będzie miał prawo objąć bankowym tytułem egzekucyjnym (...) wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku (...)”.

Pozwany nie zakwestionował wiarygodności dołączonego do pozwu wzorca umownego, ani też nie zarzucił niezgodności kwestionowanego postanowienia z jego treścią, dlatego okoliczności te należało uznać za przyznane na podstawie art. 230 k.p.c.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione.

W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przedmiotem oceny Sądu jest to, czy zawarte we wzorach, kwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz czy skutkiem tego dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Nie dotyczy to jednak postanowień regulujących główne świadczenia stron, jak cena lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Uznanie postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania w obrocie w kontaktach z konsumentami wymaga zatem spełnienia łącznie następujących przesłanek:

- postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie z konsumentem - zostało mu narzucone,
- nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron,
- kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami naruszając jednocześnie w sposób rażący jego interesy.

Ponieważ przedmiotowa klauzula pochodzi z wzorca umownego stosowanego przez pozwanego w obrocie z konsumentami należy stwierdzić, iż konsument nie miał wpływu na jej treść, jak również pozwany nie wykazał a nawet nie twierdził, iż klauzula ta była indywidualnie uzgodniona z konsumentem.

Przedmiotowe postanowienie nie dotyczy również głównych świadczeń stron, którymi w niniejszym przypadku są - świadczenie usług bankowych oraz - zapłata wynagrodzenia za świadczone usługi. Sporne postanowienie dotyczy zaś kwestii jakie wierzycelności banku mogą być objęte bankowym tytułem egzekucyjnym.

Do rozstrzygnięcia pozostała zatem kwestia, czy przedmiotowe postanowienie, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta.

Przesłankami abuzywności postanowień wzorca umownego jest ich sprzeczność z dobrymi obyczajami i rażące naruszenie interesów konsumenta – zachodzące łącznie. Przyjmuje się przy tym, że istotą dobrych obyczajów jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka. Dobre obyczaje” to reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące choćby niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania.

„Interesy” konsumenta należy natomiast rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale też każdy inny wymierny interes jak np. zdrowie, czas zbędnie stracony, dezorganizacja czy też inne uciążliwości powstałe w związku z tak ukształtowanym postanowieniem.

W ocenie Sądu analizowany zapis wzorca umownego o treści „Bank będzie miał prawo objąć bankowym tytułem egzekucyjnym (...) wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku (...)” spełnia przesłanki niedozwolonego postanowienia umownego wskazane w art. 385¹ §1 k.c., albowiem przewiduje jednostronne uprawnienie dla Banku do objęcia bankowym tytułem egzekucyjnym wszelkich bliżej nieokreślonych kosztów związanych z windykacją, a tym samym uprawnia Bank do dokonania wiążącej interpretacji tego co wchodzi w skład pojęcia „wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku”.

Instytucja bankowego tytułu egzekucyjnego określona została w art. 96 i następne ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r., Prawo bankowe jest prawnie dopuszczonym i powszechnie stosowanym instrumentem ochrony wierzyciela, w tym wypadku Banku, w relacjach z dłużnikiem. Umożliwia ona szybkie dochodzenie należności wynikających z zobowiązań umownych, bez szkody dla którejkolwiek ze stron umowy.

Bankowym tytułem egzekucyjnym mogą być objęte roszczenia banku wynikające bezpośrednio z czynności bankowej lub jej zabezpieczenia. W doktrynie zgodnie przyjmuje się, że roszczenia wynikające bezpośrednio z czynności

bankowej to takie, które są typowym, normalnym skutkiem dokonanej czynności bankowej (tak np.: J.Pisuliński, Bankowy tytuł egzekucyjny, „Prawo Bankowe” Nr 1/1998, s. 86). Wskazać przy tym należy, iż roszczenie nie spełnia tego warunku, gdy dla jego istnienia oprócz czynności bankowej konieczna jest jeszcze jakaś inna okoliczność (tak np.: M.Olczyk [w:] F.Zoll (red) Prawo Bankowe. Komentarz. Tom II, Zakamycze 2005).

Podkreślenia wymaga również, iż zgodnie z orzecznictwem sądowym, uprawnienie banku do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych obejmuje czynności bankowe w rozumieniu art. 5 ust 1 i 2 Prawa bankowego. (tak np.: SN w uchwale z dnia 20.07.1999 r., III CZP 14/99).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż bank może wystawiać bankowy tytuł egzekucyjny jedynie w stosunku do wierzytelności wynikających z tzn. „naturalnych” czynności bankowych, określonych w art. 5 ust 1 i 2 Prawa bankowego. Tymczasem zgodnie z treścią zakwestionowanego postanowienie umownego pozwany Bank zastrzega, iż będzie miał prawo objąć bankowym tytułem egzekucyjnym nie tylko całą kwotę zadłużenia wynikającą z zawartej z bankiem umowy, w tym odsetki i koszty związane z realizacją umowy, ale również „wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku (...)”. Użyte w zakwestionowanym zapisie określenie „wszelkie koszty związane z windykacją” oznacza, iż chodzi o nieograniczony katalog kosztów związanych z windykacją, przy czym z treści spornego postanowienie („Bank będzie miał prawo”) wynika, iż ocena jakie to będą koszty, należeć będzie każdorazowo do pozwanego banku. Tym czasem, jak wskazano powyżej, Bankowym tytułem egzekucyjnym mogą zostać objęte jedynie te roszczenia banku, które wynikają bezpośrednio z czynności bankowej lub jej zabezpieczenia, nie zaś „wszelkie koszty związane z windykacją należności Banku (...)”. Wskazać należy wreszcie, że wbrew twierdzeniom pozwanego, mocą spornego zapisu objęte mogą być również koszty windykacji podejmowane po uzyskaniu tytułu wykonawczego, albowiem „wszelkie związane z windykacją należności Banku”, znaczy także te podejmowane po uzyskaniu tytułu wykonawczego.

Takie określenie uprawnień pozwanego banku jest, zdaniem Sądu, zbyt szerokie i narusza normy dobrych obyczajów jakie powinny występować w relacjach przedsiębiorca - konsument. Powoduje bowiem po stronie konsumenta dezinformację co do przysługujących mu uprawnień i odpowiedzialności pozwanego w związku z zawartą umową, a także zmierza do wykorzystania niewiedzy konsumenta co do istniejących regulacji prawnych w tym zakresie. Tymczasem do obowiązków przedsiębiorcy jako profesjonalisty należy formułowanie postanowień umownych w sposób jednoznaczny i zrozumiały dla konsumenta.

Podkreślenia wymaga w tym miejscu, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, a także stanowiskiem doktryny, dokonywana przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w trybie art.479³⁶ k.p.c. i nast., kontrola ma charakter abstrakcyjny i dotyczy wyłącznie treści kwestionowanych postanowień zawartych w konkretnym wzorcu. Z tego też względu ocenie Sądu pod kątem abuzywności podlega treść zapisu konkretnego wzorca, na którą to ocenę nie ma wpływu sposób jego wykorzystania w praktyce, ani obowiązujące w tym zakresie procedury.

Wszystko to uzasadnia twierdzenie, iż przedmiotowe postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nie równorzędny i rażąco niekorzystny dla konsumenta.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznając, iż zakwestionowane postanowienie wzorca umowy stosowanego przez pozwanego spełnia przesłanki klauzuli niedozwolonej w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c., zakazał jego wykorzystywania w obrocie - art. 479⁴² k.p.c.

Zgodnie z treścią przepisu art. 96 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398) strona wnosząca o uznanie postanowień umowy za niedozwolone jest zwolniona od kosztów sądowych. Wobec powyższego, o obciążeniu pozwanego stałą opłatą sądową od pozwu orzeciono na podstawie art. 26 ust 1 pkt 6 w zw. z art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust. 1 pkt 3 i art. 94 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. stosownie do wyniku sporu.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego zarządzono na zasadzie art. 479⁴⁴ k.p.c.

/-/ SSO Hanna Kulesza